

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

list za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Znamenja našega časa.

V premislek našim gospodarjem!

Naša doba je v svojih zahtevah usodepolna za bodočnost kmetijskega gospodarstva. Celih minulih tisoč let ni prineslo celotnemu kmetijskemu gospodarstvu toliko važnih vprašanj in toliko zahtev po spremembi starega načina dela kot zadnje petdesetletje. Naš čas zahteva zato tudi od naših gospodarjev prevdarnosti in treznosti, da postanejo kos težki svoji nalogi. In pri tem jim hoče naš list pomagati z razmotrivanjem sodobnih gospodarskih problemov.

Stare razmere.

Še pred par desetletji je tvorilo kmetijstvo oni del narodnega gospodarstva, ki je bil v vsem svojem ustroju, v pridelku in izdatku samostojen in vezan edino le nase. Še danes se porabi dobra polovica vseh kmetijskih pridelkov doma. Glavno pravilo starega gospodarstva bi bilo, da se je pridelalo toliko, kot je bilo lastne potrebe. Še pred par desetletji se je povsod doma klalo, peklo, tkalo, barvalo, šivalo in krpalo. Sledovi domače obrti na deželi se najdejo še danes. Domači vaški obrtniki so hodili v delo h kmetu na dom, njihov zaslužek se je plačal več v naturalijah kot v denarju. V gospodarstvu je veljalo staro pravilo z malimi izpremembami skozi dolgi tisoč let do zadnjega stoletja: vsako leto je puščal gospodar del svojega polja neobdelanega, tako da je zemlja vsaj vsako tretje leto počivala. Sedanji način menjave setve ni star še niti sto let. Gospodarji so bili pri obdelovanju zemlje dolžni se zato ozirati na soseda. Pri živinoreji je gledal bolj na število kot na kakovost živine. Gozd so sproti izsekavali, sedanji način pogozdovanja je bil neznan. Skoroda vsaka vas ali soseščina je imela kos zemlje, navadno pašo ali gozd, v skupni lasti, koder je smel pasti vsak član vaše soseščine v gotovem razmerju navadno po številu v hlevu stoječe živine. Vsaka hiša — naj si je bil na posestvu gospodar-posesnik ali najemnik — je plačevala gosposki več v obliki robote ali v naturalijah. Gosposka pa je zato prevzela dolžnost, da štiti svoje podložnike v slučaju vojne ali nesreče. Gosposka, ki je bila svetna ali cerkvena, je vršila nad svojim ljudstvom neke vrste varušvo, odločevala je v slučaju prodaje in oddaje zemljišča in posestev, v še starejši dobi je imela v rokah vso upravno in sodno oblast. To tisočletje povsem svojevrsnega in samostojnega življenja in gospodarstva na deželi je vzgojilo v vsaki vasi nenavadno zdrav in delaven narod, ki je rasel iz domačega vaškega občestva in se obdal vsepovsod z dokazi svojega nepokvarjenega pojmovanja življenja v sebi in okoli sebe.

Nova misel se rodi v mestih.

Medtem ko je živelo ljudstvo na deželi pristno svoje življenje in se ni za ostali svet prav nič brigalo, kot se za podeželsko ljudstvo svet ni zmenil, so se v mestih pred kakimi sto leti pojavili prvi znaki novega časa, ki so preobrazili mestno življenje in njihovo staro gospodarstvo, odtod nato segli še na deželo. V mestih je nekoč cvetela obrt in dajala vsemu mestnemu življenju svoj posebni značaj. Ko pa je začela mestna obrt propadati, ji je vstala nova konkurenca v nastajajoči industriji, v okolici mest so začele rasti tovarne. Njihovo rast je podprla novonastala po modernih iznajdbah obogatela tehnika. Tovarna je začela izpodrivati mestno obrtništvo, mojstre in pomočnike je začel nadomeščati stroj. Z razvojem prometnih sredstev — železnice, parnika, brzojava — je pričela procvitati trgovina, ker

se ji je odpiral nov svet velikanskega obsega in tam možnost nakupa kvalitativnega in cenega blaga ter obširnejše in drage prodaje lastnega izdelka. Vrsto malih podjetij v obrti in trgovini je nadomestilo malo število velikih podjetij v industriji in veletrgovini. Mestno ljudstvo je objel sijaj zlata in zahrepenelo je po bogastvu. Začelo je računati, uvajalo v podjetja knjigovodstvo, kalkulacijo in statistiko, podjetja so se mehanizirala, stroj je prevzemal delo delavcev, bogastvo podjetnikov je pričelo rasti in se kopičiti v rokah nekaterih, meščanstvo je v svoji želji po denarju in uživanju kratkovidno zarajalo okoli zlatega teleta, v predmestjih je rastlo število proletarijata in se širila socialna beda. Z novim gospodarskim načinom je zavel nov gospodarski duh, želja po profitu in znižanju izdatkov je vedla podjetnike do skrajno intenzivnega, mehaniziranega in racionaliziranega gospodarstva.

Novi gospodarski način na deželi.

Moderni gospodarski način si danes utira pot tudi že v kmetijsko gospodarstvo na deželi. Z njim prihajajo solnčne, a tudi velike senčne strani. Najprej je posegel v naš domači svet z novo postavo. Kmet je postal svoboden podložništva od gosposke. Prejšnje dajatve v obliki robote ali naturalij je nadomestil denarni davek. S posestvom in posebej z zemljo je smel gospodar prosteje razpolagati, pri obdelovanju zemlje mu ni bilo več treba obzira do soseda. Poljedelstvo se je pričelo modernizirati, upeljala se je menjava setve in zemlje se ni več puščalo neobdelane. V podvojeni meri se je upregel v novo delo človek, stroj in živina. Pridetek polja in hleva je pričel rasti in je omogočil nadaljnjo izboljšanje kmetijskega gospodarstva. Novi cilj gospodarjenja ni bil več kritje domače potrebe, marveč kar največji pridelek. Zato je moral gospodar iskati za svoj pridelek odjemalca na trgu. Na deželo je prišel denar, kmetijstvo je postalo deležno rasti in padanja blagostanja vsega ljudstva. Prej enotni kmetijski rod se danes začenja deliti v delodajalca in delojemalca. Delavcu se naj bi odračunala plača kot delavcu v industriji. V končnem računu dohodkov in izdatkov kmetijskega gospodarstva se je pojavila nova — danes največja — postavka izdatkov: delo in njegova vrednost v denarju. Vprašanja, kako uvesti tudi v kmetijstvo knjigovodstvo, kako nadomestiti dosedanje delo s kmetijskim strojem, kako povzdigniti pridelek polja in hleva na umeten način, postajajo pereča in čakajo rešitve. Ta nova misel je vzela ljudstvo na deželi njegovo dosedanje ravnotežje, lotila se je kmetijskega rodu neka negotovost in nemir, v dušo se mu je ukradla ista želja kot ljudstvu v mestu. Državi in narodnemu gospodarstvu je iz novega položaja nastala dolga vrsta novih agrarno-političnih vprašanj, s katerimi se bavi že celo desetletje. Najvažnejši pa je problem, li naj sledi in li more slediti kmetijstvo novemu načinu gospodarstva še naprej. Kako naj se kmetijstvo ubrani senčnih strani, ki se pojavljajo vedno bolj? To je današnji agrarni problem.

K rešitvi agrarnega problema.

Tozadevna mnenja agrarnih politikov so deljena. Vsi pa so si edini v misli, da je kmetijsko gospodarstvo tako svojevrsno, da celotnih računov novega gospodarstva ne bo moglo nikdar prevzeti. Zemlja in organizmi v gospodarstvu imajo svoje zakone, s katerimi je treba računati. Pa tudi ljudstvo nikakor ne bo volje, da posnema nekoč trgovca v njegovi špekula-

ciji in kalkulaciji ali podjetnika v njegovi strasti po profitu. Njegovo zdravo pojmovanje gospodarjenja in posebnost življenja na njegovi zemlji ga štiti. Lahko sicer prinese bodočnost, da bo imel gospodar nekoč po načinu ameriških farmerjev svoj telefon in avto in bančni konto — današnji čas seveda temu ni naklonjen —, vendar bo njegovo gospodarstvo narekovala vedno zopet ljubezen do kmetijskega stanu, ukoreninjenost v lastno zemljo, narekovala bo delo tisočletna vez nazaj in končno naša še vedno močna vera v Najvišjega.

Sv. Oče o socializmu.

V okrožnici „Quadragesimo anno“, ki govori o družabnem redu, njegovi obnovi in izpopolnitvi po načrtu Najvišjega, ocenjuje sv. Oče poleg gospodarstva velepodjetnikov tudi socializem in sicer njegovo radikalno smer komunizma in zmernejšo socialdemokracije.

Komunizem vodi svoj razredni boj za odpravo lastnine na revolucionaren način z brutalno silo in nečloveško trdostjo. Komunizem je neizprosni in odkrit sovražnik Cerkve in vsega nadnaravnega. Zato izraža papež v tem svojem pismu na vse z bridkostjo v srcu svoje začudenje nad brezskrbnostjo, s katero gleda svet boljševisko početje. Nezdruže socialne razmere so povsod nevarno netivo za socialne revolucije.

Zmernejši socializem ne uporablja nasilnih sredstev in ne zahteva takojšnje odprave zasebne lastnine. V svojem programu ima nekaj točk, katerim tudi s krščanskega stališča ni kaj oporekati. Tudi krščanska socialna reforma zahteva podružabljenje velikih podjetij, katere more družba bolje upravljati kot posameznik in katerih namen je v interesu vse družbe. V katoliških krogih se je načelo vprašanje, bi li ne kazalo priti socializmu naproti, da se tako rekoč srečata na pol poti. In k temu povzdigne v okrožnici sv. Oče besedo: **Kdor hoče v krogih socializma delati kot apostol, mora krščansko resnico v polnem obsegu odkrito in pošteno izpovedati in se ne sme spuščati v nobeno polovičarstvo. Pravi oznanitelj evangelija lahko pokaže socialistom, da se vse njihove zahteve — v kolikor so pravične — dajo bolje utemeljiti iz načel krščanske vere in da jih more krščanska ljubezen vse bolj učinkovito sprovesti v življenje.**

Družba more uspevati in rasti le, kjer ima podlago v krščanski pravičnosti in ljubezni. Socializem skuša omiliti svoj nekdanji radikalizem, ni pa še izpremenil svojega veri sovražnega zadržanja. Zato pravi papež: Socializem ostaja po svojem nauku, zgodovinskem razvoju in kot pokret še vedno nezdržljiv z naukom katoliške Cerkve. Nasprotstvo med socialističnim in krščanskim pojmovanjem družbe in njenega sestava je nepremostljivo.

Socializem ima pred očmi le materijalne cilje. Na ljubo tem ciljem se jemljejo človeku večje in dragocenejšje dobrine in pravice, posameznika socializem popolnoma podredi in preda družbi. Take družbe, ki je zgrajena zgolj na gospodarsko korist, ni mogoče držati drugače kot s hudim nasiljem. **Prava družba more biti zgrajena edinole na božjih temeljih pravice in ljubezni.** Čeprav obsega socializem del resnice, je vendar njegovo pojmovanje družbe v nasprotju s pravim krščanskim naziranjem. Ni mogoče biti istočasno dober katolik in resničen socialist.

Sv. oče pa ugotavlja dalje: Da so mnogi zašli v socializem, je privo to, ker so držali in držijo često cerkveno misleči ljudje z mogetci in se ne brigajo za delavca. Še vedno je ljudi

do volj, ki se proglašajo za katoličane, pa se komaj ali prav nič ne spomnijo vzvišene postave pravičnosti in ljubezni. Pravičnost in ljubezen ne zahtevata od nas le tega, da slehernemu damo, kar mu gre, temveč, da pomagamo bratu, ki je v potrebi, kakor samemu Kristusu. Najdejo se celo ljudje, ki vero izrabljajo, da pod njenim plaščem skrivajo svoje krivično ravnanje in se skušajo odtegniti pravičnim delavskim zahtevam. Ti ljudje so vzrok, da mnogi naših bratov sumničijo Cerkev, kakor da štiti ona le premožne sloje in je brezbrizna za trpljenje bednih in brezpravnih.

Ta del okrožnice zaključuje papež s pozivom na vse vernike, naj se vrnejo nazaj k Cerkvi in naj v njenih vrstah delajo po načelih krščanske pravičnosti in ljubezni na obnovi človeške družbe.

POLITIČNI PREGLED

Kriza v Nemčiji.

V klasični deželi misli racionalizacije in v vseh panogah gospodarstva moderniziranega obratovanja se je pojavila v zadnjih tednih ogromna kriza, ki se povsem kaže pri finančnih zavodih, kriza na vrhuncu, ki grozi nele nemškemu gospodarstvu, marveč koje rešitev vsebuje tudi usodo svetovnih sil. Jasno, da se je tu od svetovno gospodarskih voditeljev moralo nekaj izrednega storiti, da zastavijo nadaljne nesreče. Tako je nemška kriza doprihla, da imamo beležiti dva dogodka, ki sta epohalna. Hooverjevo akcijo, da se odgodijo za eno leto nemške reparacijske obveznosti. V zvezi s tem se udeleži prvič po vojni Amerika po oficijelnih zastopnikih londonske konference, od koje zavisi kreditno in reparacijsko vprašanje, usoda Nemčije morda za eno desetletje. Drugo dejstvo je bilo, da je prvič prišel v Pariz nemški kancler dr. Brüning v spremstvu zunanjega ministra Curtiusa. Parižani so jima pripravili srčni sprejem.

Pa pogledimo, kako je prišlo do tega. Že pred in po polomu avstrijske Kreditanstalte, kateri je sledil na Dunaju polom Merkurbanke v najnovšem času, se je pri nas in v veliki meri v Nemčiji pojavil beg inozemskega kapitala, povsem onega denarja, ki so ga imeli inozemski kapitalisti kratkodobno naloženega v nemških bankah in industrijah. Notranje politični nesigurni položaj in radikalizem skrajne levice in desnice v Reichu je bil in je vedno važen moment za dajalce kreditov, ali imajo zaupanje v mirni gospodarski razvoj ali ne. Reči se mora, da je to zaupanje globoko padlo, sicer do tega bega kapitala ne bi prišlo. V tej zvezi je pred meseci pričeta aktivnost Nemčije v vprašanju priključitve Avstrije povzročila evropski nemir in bojazen pred političnimi komplikacijami. Zamotan položaj ravno ne koristi kreditu. Kratkodobni krediti so se torej nemškim bankam in drugim zavodom v ogromnem obsegu odpovedali, nemška nacionalna banka sama je morala v poteku junija na Ameriko oddati za 160 milijonov zlata; pomembno je, da je zmanjkalo pri denarnih zavodih gotovega denarja in je bilo treba skrbeti promet ali pa zapreti šalterje. Druga največja banka, Danatbank, je krahirala. S tem je nastala panika. Vlagatelji, v bojazni pred splošnim pomanjkanjem, so navalili na zavode, da si zasigurajo svoje prihranke in tako so sličile ulice pred bankami v mestih vojnim taboriščem. Hoteli so se prazniti v prvih dneh, vse je nakupovalo živje in druge potrebščine za naprej. Nemci v fuji letoviščih so prišli v težkoče, ker marke niso sprejemali in so odpotovali v domovino, kar smo občutili pri nas. Država je tu posegla vmeš, izdala omejitvene odredbe za denarni promet in zaprla borzo. Prvotno je bil ukinjen ves bančni promet, sedaj se dobi denar le za vzplačevanje mézd in dela. Najnevarnejši pa so v teh hudih dneh bili komunisti, ker je prišlo do težkih izgrede v vseh večjih mestih. Vladalo je splošno izredno stanje po celi državi, ki je odredila izredne določbe. Obrestna mera se je povišala na 10%, borza ta mesec ostane zaprta, tiskovna svoboda se je občutno omejila, posestniki tujega kapitala morajo pod kaznijo prijaviti dejansko posest tega, kontrolira se prodaja živil in inozemski promet, 100 mark stane potovalce prekoračitev meje itd. Silna organizacija nemškega gospodarstva se je izkazala dobro, da je preprečila daljni znatni pa-

dec marke. Trdno se pričakuje, da bodo država in drugi merodajni krogi obvladali situacijo in preprečili hujše zlo.

Hooverjeva pomoč je prišla skoraj nepozno; dr. Luther v Baslu ni veliko dosegel, tako je nujnost položaja silila k predčasemu potovanju nemških državnikov v Pariz. Načrt dvemilijardskega kredita za Nemčijo bo končno veljavno rešen v Londonu. Nemški tisk odklanja vsak političen pritisk in pogoje politične obveznosti, od česar bo Francija v primerni obliki bolj težko odjenjala. Tudi Francija in Angleška imata težki položaj, hočeta rešiti položaj, ker se je pojavil svojevrsten pojav, da je padel angleški funt pod zgornjo zlato vrednost. Rešitev končno veljavno pa je odvisna od notranje političnega mirnega razvoja v Nemčiji, od državljanske moči vladajočih strank.

Avstrija. Stranke razpravljajo o tem, da bi se preložila volitev zveznega predsednika, ker bi stala 2 in pol milijona S, denarja pa manjka. Govori se celo, da bi nekaterim strankam ne bilo neljubo, da bi se volil zvezni predsednik po starem načinu in ne ljudstvo neposredno. Temu pa krščanski socialci niso posebno naklonjeni, ker obstoji možnost, da bi bil izvoljen dr. Schober, ki se je s svojimi nekaterimi prav neumestnimi izjavami, ki so škodovali državi, precej osovražil. Bržkone pa bo ostalo pri jesenskem terminu. — Država računa, da bo zvišana carina na kavo prinesla letos 7 milijonov šilingov dohodkov več, carina na čaj 4 milijone, na tobak 22, skupno s plačarino okrog 53 milijonov S. Če se le gospodje pri finančnem ministru ne motijo, kakor so se pri svojih računih zmotili že, kadar se je šlo za povišanje kakega davka. — Državni poslanci so odšli pretekli petek na počitnice.

Nova španska ustava. Komisija za sestavo nove španske republikanske ustave je dovršila svoje delo. Načrt predvideva unitaristični (enotni) značaj španske republike. Predsednik republike bo voljen na šest let. Volila ga bo velika narodna skupščina, sestavljena iz 466 članov poslanske zbornice in 260 senatorjev. Predsednik more postati vsak Španec, ki je star nad 40 let in ki uživa vse državljanske pravice. Edina izjema so visoki cerkveni dostojanstveniki in člani bivših dinastij. V slučaju smrti predsednika republike ga nadomešča do novih volitev podpredsednik republike. Vse državne izdatke mora odobriti poslanska zbornica v proračunu, ki mora biti sprejet najkasneje do 1. oktobra. Predstavnik neodvisnega naroda sta združena poslanska zbornica in senat, ki morata odobriti z večino glasov vse zakone, da stopijo v veljavo. S proglasitvijo nove ustave se ukinejo vsi plemiški naslovi ter uvede najširša svoboda vesti, govora in tiska. Uvede se enoten obvezni ljudskošolski pouk. Aktivno volilno pravico imajo vsi španski državljani moškega in ženskega spola, ki so dovršili 23. leto.

Politične vesti. Med Bolivijo in Paragvajem so se prekinili diplomatski odnošaji. Napetost je tako velika, da se je bati celo pravega spopada. Vzrok leži v sporu radi obmejnega ozemlja, vsled katerega je že enkrat prišlo do krvavih bojov. — Šele po 10 dneh po volitvah je bil na Madžarskem uradno razglašen izid volitev v parlament. Novi parlament šteje skupno 245 poslancev. Od teh jih pripada vladnemu bloku 193, opoziciji pa 52. Vladni blok je izgubil skupno 16 mandatov. Kljub edinstvenemu nasilju, ki ga vlada izvaja pri vsakih volitvah, in kljub različni oddaji glasov na deželi in v mestih (javna in tajna volitev), je opozicija pridobila. Kako bi izgledalo šele tedaj, kadar bi bile volitve svobodne?

DOMAČE NOVICE

Nova maša v Zahomcu.

Najbolj vesela je v naših dneh novica o novih delavcih v božjem vinogradu. Ko se krha in lomi, kar je hotel človek graditi v svoji moči, se začnemo zopet zavedati mogočne življenjske zveze z božjim svetom. In v nas raste vera naših prednikov, da nam je vir vsega življenja sveta daritev, božji zakrament in božja beseda, kar je častna naloga naših duhovnikov, v to posvečenih od sv. Trojice po polaganju škofovih rok.

In tako veselo novico oznanja zdaj vsej koroški deželi prijazna, gostoljubna vas tam

za Hrastom v slavni bistriški fari pri Zili: Prečastiti Filip Milonik, naš dragi Korenov Lip, je prvič pel vzvišene mašne speve in daroval Bogu svojo prvo daritev.

Sredi vasi so postavili Zahomčani svojemu prvemu duhovniku priprost in prav zato tako lep oltar. Okoli oltarja se je zbralo verno ljudstvo zilskih fara od blizu in daleč, prišli so tudi gostje iz prekomejne Slovenije — Italije in Jugoslavije —, kar jih je Zahomčanov, razkropljenih po širnem svetu, vsi so prihiteli, da praznujejo veliki dan svoje vasi med svojci-domačini. Iz Celovca je prihitela cela vrsta naših mladih študentov, ki hočejo zopet razumeti stari rek: Ni počitnic brez novih maš. Tesno strnjeni v daritvenem občestvu smo utrdili med seboj najmočnejše vezi in spoznali, da nismo raztrgani na kosce, dokler ostanemo združeni v Bogu po sv. daritvi. Ob oltarju rastemo iz zemeljskih nižin v svetle višave božjega naroda.

Za posrednika božje besede v slovenskem in nemškem jeziku je bil izbran č. dr. Blüml. Pravil je, kako je duhovnik poslanec sv. Trojstva. Mogočno je donel pridigarjev klic po novih delavcih v vinogradu Gospodovem in ob spominu na rajno blago Korenovo mater, ki prihaja z angeli in svetniki obenem s poveličanim Kristusom k sv. daritvi svojega sina, je želel še mnogim našim materam to srečo, da bi jih na tem in onem svetu blagrovali radi sinov-duhovnikov.

Pri službi božji-primiciji so peli domači fantje, bogoslovci in pa študentje iz vseh krajev Koroške. Peli so v duhu cerkvenih določil koralno mašo (Missa de Angelis). Z vso požrtvovalnostjo so se je vadili in premagali marsikatero težavo duhovno usmerjene glasbe.

Spoštovana Korenova družina je pripravila svojemu dragemu sinu in ljubemu bratu vse, kar je zmogla in je tako tudi na zunaj oplešala največji dan, ki ga je kot krščanska družina mogla doživeti. In vsa vas je kljub naporemu vsakdanjemu delu poletnih dni žrtvovala še nočne ure, da je proslavila svoj veliki dan in novomašnik je s tem, da je svojo prvo daritev daroval med sovaščani v domači vasi, kronal to čudovito ljubezen, ki veže vse zahomške družine v eno veliko vaško družino.

Častiti duhovniki, župniki in kaplani ter bogoslovci so prišli v velikem številu od blizu in daleč pozdravljat svojega novega sobrata in tovariša iz bogoslovskih let. To je bil zanje vse svetel dan, ki jim bo svetil naprej v temo napornih dni. In še enega ne smemo prezreti: V nedeljo zjutraj so se zbrali vsi študentje v bistriški cerkvi in so v skupni molitvi združeni z duhovnikom prisostvovali sv. maši. V pondeljek pa je g. novomašnik sam obhajal študenti na ta občestveni način presvete skrivnosti. In verniki, ki so hoteli zavestno tesno zvezo z mladim duhovnikom v njegovi daritvi, so imeli v rokah skromne zvezke „Red in pravilo sv. maše“ in „Vloge za nedelje po binkoštih“. Tako predstavlja Lipova nova maša obenem razveseljivo napredovanje našega verskega življenja.

Zdaj gre novomašnik z mlado silo in novim ognjem med nas, najprej med Hodišane. Želimo mu pri delu za božje kraljestvo bogatih uspehov. In naj ostane naš, kot hočemo mi ostati njegovi!

Sprejem v kmetijske šole. Koroška ima kmetijske šole v Celovcu, v Litzlhofu, na Tanzenbergu pri Hoprijanu in v Wolfsbergu. Sredi oktobra se prične novo šolsko leto, ki traja do velike noči 1932. Pogoji za sprejem: najnižja starost 17 let, z dobrim uspehom dovršena ljudska ali meščanska šola, popolno zdravje, veselje in ljubezen do kmetijstva in najmanj dveletna praksa v kmetijstvu. V lastnoročno spisanih prošnjah se morajo prosilci obvezati, da se bodo strogo držali hišnega in disciplinarnega reda. Ravnateljstvo dotičnega zavoda mora dobiti prošnje v roke najkasneje do 1. septembra 1931. Prošilec mora tudi navesti, če je pripravljen za slučaj, da bi v zavodu ne bilo več prostora, obiskovati kako drugo kmetijsko šolo. Priložiti je: odpustnico ljudske ali glavne šole, rojstni list, domovnico, zdravniško izpričevalo, izjavo staršev ali varuha, da bodo plačevali stroške, ki znašajo na mesec 50 S in jih je treba plačevati vsak mesec v naprej. Vpisnina 10 S. Gojenci prvega letnika morajo sporočiti vstop v drugi letnik z dopisnico do 1. septembra 1931 ravnateljstvu. Ubožnim prosilcem se mora mesečni prispevek tudi znižati.

Za ta slučaj morajo priložiti ubožno izpričevalo.

Sprejem v gospodinjske šole. Enoletna gospodinjska šola v Trdnji vasi in v Drauhofenu se odpre dne 1. oktobra. Za sprejem je potrebna starost 17 let, z uspehom dovršena ljudska ali glavna šola, popolno zdravje, veselje do kmetijstva in dvoletna praksa v gospodarstvu. Prosilke morajo spisati svoje prošnje same in se v njih obvezati, da se bodo ravnale po hišnem in disciplinarnem redu. Prošnje je vložiti do 1. septembra pri ravnateljstvu zavoda, v katerega se misli vstopiti. Prošnji je priložiti: odpustnico, zdravniško izpričevalo, navedeno izpričevalo, izjavo staršev ali varuha, da bodo plačevali mesečno 50 S v naprej in 10 šilingov vpisnine. Ubožne gojenke morejo dobiti tudi brezplačno stanovanje in hrano. V tem slučaju morajo priložiti prošnji ubožno izpričevalo.

Tuce pri Radišah. (Kres in posledice.) Na predvečer sv. Janeza Krstnika so čutili naši posili Nemci v sebi potrebo, da pokažejo svetu, da se pretaka v njihovih žilah še odpadniška kri. V to svrhu se je zbralo omenjenega večera pod vodstvom g. učitelja večje število članov nemškega pevskega zbora in nekaj napol odraslih prebivalcev. Prikorakali so iz Dvorca in še drugih bolj oddaljenih krajev k nam v Tuce, da tu zanetijo kres, ki ga je pripravil prej župan sam. Mi sicer nimamo proti kresovanju ničesar, a proti dogodkom, ki so sledili pozno v noč, moramo najodločneje protestirati. Okoli polnoči so se vračali na svoje domove. Ker slučajno niso dobili nobenega zavednega Slovenca v roke, a bi vendar radi pokazali svoje junaštvo in tudi svojo visoko kulturo, so šli pet in rjovet izzivalne pesmi pred hišo posestnika Boštjana. Slišati je bilo besede kot „čus“ in druge, kar so ja izrazi, katerih je zmogel edinole Slovenec odpadnik. Da je bilo to omenjenemu kmetu preveč, je umljivo. Šel jih je vprašat, kaj hočejo. Namesto poštenega odgovora so ga kričeči ozmerjali in opsovali prav po nemškutarski navadi. Hrup je slišal posestnikov brat ter mu hitel na pomoč. Prišlo je do pretepa, med katerim so se junaki prav sramotno obnašali. Lomili so plot in z latami obdelovali oba brata. Posestnik je dobil sicer samo lažje poškodbe na obrazu, bratu njegovemu pa so zvilili palec in zlomili levo roko, da je sedaj skoro za vsako delo nezmožen. Zadeve ima v rokah orožništvo in smo na rezultat zelo radovedni. Cela stvar se nam zdi jako sumljiva. Že dalj časa namreč uprizarjajo nekateri elementi uprav banditske napade. Lanskega leta je bil napaden en fant našinec pri belem dnevu in sredi vasi v Dvorcu, ko se je vračal iz občinske pisarne. Akoravno je bil fant tih in miren, so ga do krvi pretepli. Letos pozimi so istega fanta zopet pretepli na poti iz Celovca domov, da je bil ves krvav. Pri tej priložnosti bi tudi omenili, da je preteplo in obrčalo večje krdelo pijanih Celovčanov nekaj domačih fantov — poleg njih celo eno žensko — ker so peli na vasi v Tuceh slovenske pesmi. Eden domačinov nemškega mišljenja je kazal s prstom Celovčanom, koga naj napadejo. Orožništvo, mesto da bi poiskalo napadalce, je rajši begalo napadene domačine, in naš župan jih je dal celo goniti z orožniki; to pa samo zato, ker so peli pesmi, ki jih je tako rad pel in učil njegov blagi oče. K zadevi na kresni večer bi še omenili: Ako g. učitelj priredi s fanti kako svečanost, naj tudi poskrbi, da se družba nato mirno razide in da ne razgraja v pozni noči pred hišami mirnih vaščanov.

Vogrče. (Požar.) Okrog polnoči od 12. na 13. julija je pričelo goreti v gospodarskih poslopih gostilne Žmahar. V eni teh poslopij so prenočevali cigani, in kdo ve, če niso oni iz nepredvidnosti povzročili požar, ki so se komaj rešili ter izgubili pri tem celo svoje dokumente. Ogenj se je hitro razširil in vpepelil še Jurčev in Grosovo gospodarsko poslopje, kakor Tomaževo gospodarsko in stanovanjsko poslopje, skupaj 7 objektov. Posestniki so sicer zavarovani, vendar zavarovalnina daleko ne bo zadostovala za pozidavo novih poslopij. Gašenja se je udeležilo več požarnih bramb, katerim je zelo koristil vodni rezervar. Pogorelci so vse podpore potrebni.

Celovec. (Seja občinskega sveta.) V mestnem občinskem svetu je opaziti, odkar so prišli socialdemokrati na krmilo, prav živahno življenje; stranke so si pričele gledati precej na prste, na dan pride marsikatera stara zani-

mivost, katero sprejme celovško občinstvo z veseljem na znanje. Čutili pa je predvsem, da se skuša mestno gospodarstvo sanirati in urediti. Na zadnji seji je predlagal finančni referent Sacher, naj se skrčijo plače mestnih občinskih funkcionarjev. Pod prejšnjim režimom je dobival župan mesečnih 1460 S, njegov namestnik 708 in mestni svetovalci po 590. Po novem predlogu se naj skrčijo županova plača na 904, namestnikova na 540 in plače mestnih svetovalcev na 476 S. Obenem naj se črta vsem občinskim mandatarjem trinajsta mesečna plača. Sacherjev predlog sprejme večina in ga odobri. Nationalsocialist König — bivši vsenemški odbornik v občini — stavi nato še trši predlog, naj se mandatarjem plače sploh črtajo in se jih odškoduje samo za stroške. Krščansko-socialni odbornik očita nato nationalsocialistu, zakaj se ni zganil že leta prej, ko je bil položaj še hujši in on sam pa odbornik druge stranke. Ob zaključku te točke konstatira župan inž. Pichler, da so celovške plače v primeri s plačami drugih mestnih občin najnižje. (Naši občinski svetovalci na deželi pa vršijo že dolgo vrsto let svoje delo čisto zastonj! Op. ured.) V naslednjem se sprejmeta predloga o razpustu samostojnega podjetja celovškega kopališča: tehnične in personalne zadeve se oddajo mestnemu gradbenemu uradu, blagajno in knjigovodstvo prevzame mestna uprava. Dosedaj samostojna mestna železnica se podredi ravnateljstvu mestne elektrarne in njen upravni svet razpusti. Po teh predlogih pridejo do besede nationalsocialisti z raznimi „nujnimi zadevami“, katere večina kot nujne odkloni. Izgleda, kot da bi ta nova stranka hotela reformovati kar vse, a ima pri tem svojem stremljenju nerodno roko in premalo misli. V celovški posvetovalnici pa se je storil konec dosedanjih birokracij in novo živahnost je opaziti v vseh občinskih uradih. Zato zasleduje celotna zborovanja vsa celovška javnost z novim interesom.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Prav žalosten je pogled na polje in log. Spomladi mraz, sedaj pa suša. Drugače pa smo bili dosedaj toče obvarovani. Kakšne izgleda ima kmet letos? Rž je bila srednja, pšenica je prezgodaj dozorela, isto je z ovsom in ječmenom. Pridelek ne bo samo kvantitativno, ampak tudi kvalitativno slab. Pridelek sena je bil srednji, otava pa niti ne bo srednja, če ne bo v kratkem izdatnega deža. Krompir v plitvi peščeni zemlji je ovenel in ga zadnji dež ni osvežil. Travniki in pašniki so dobili rjave lise, proso pa izpodjeda posebno črv. Kar se tiče sadja, so jabolka letos odpovala — lani je bilo leto jabolk — črešnje so bile obilne, češplji bodo srednji, hruške pa zelo dobre. Žal za hruškami ni dosti povpraševanja ter se bodo morale povečini predelati v mošt. Splošno pridelek sadja sicer ne bo obilen, vendar primeren brigi, ki jo posvečamo sadonosnikom. Če bi posvečali našim sadovnjakom več pozornosti, bi mogel biti tudi pridelek višji. Na češpljevih nasadih je letos opaziti, da ima kapar letos manj moči od lani. Tega škodljivca brez škropljenja seveda ne bomo zatrli. — V teku preko enega meseca moramo zaznamovati v naši župniji tri smrtne slučaje. Dne 11. junija je bil pokopan posestnik in krojač Rok Jernej, p. d. Vah v Rikarji vasi v starosti 72 let. Dne 14. junija je bil pokopan Franc Ujc v starosti 70 let. V grob ga je položila želodčna bolezen. Izgubili smo z njim delavca starega kova, ki je delal za dva, če je dobil za nameček kaj pijače. Zadnje nedeljo pa smo pokopali Elizo Kuhar, vdovo po šolskem slugi v starosti 67 let, stanujočo na Horcah. Iskala je zdravje v celovški bolnici, a ni ji bilo usojeno, da bi še videla svoj domači kraj. Z njo izgubi naš list zvesto naročnico. Naj počivajo vsi v miru! — Nekaj posebnosti je za nas tabor mariborskih skavtov v Spodnjih Vinarah. Od daleč te pozdravlja skavtska zastava na visokem drogu. Taborišče leži severno Vinar ob gozdnem obronku z lepim igriščem. Skupina šteje 33 dijakov in ima lep razgled na Kamniške planine in na Karavanke. Kopat se hodijo v Klopinsko jezero, kjer jim je ga dr. Ferfoljeva prepustila prostor ob obrežju. Dobro se menda imajo. Da so prišli, je nam zelo prav, ker bodo okoliški posestniki mogli prodati svoje pridelke, ko jih drugače ne morejo spraviti v denar; kdor se je za nje bolj brigal, seveda več, drugi pa manj. Skupina je izborna disciplinirana in gre o njej samo dober glas. Pa tudi domače prebivalstvo gre skavtom zelo na roko. Upamo, da bodo odnesli samo najboljše vtise!

Gonovece. (Razno.) Poletno solnce preteklih tednov nas je tako ogrelo, da smo morali iskati zaščito pred njim v senci in hladnejših prostorih. Da bodo čitatelji vedeli, kako vročino smo morali prenašati, naj navedemo nekaj števil. Dne 10. t. m. ob 13. je kazal toplomer na solncu 39 stopinj, 11. t. m. ob 10. 29, ob 13. 36, ob 15. 34, ob 17. 31 stopinj, 13. t. m. ob 10. 29, ob 13. 38 in pol, ob 15. 34, ob 17. 31 in ob 20. še 24 in pol stopinj. Vse se je pričelo sušiti in bi kmetje utrpeli veliko škodo, če bi zadnji dež vsaj nekoliko ne namočil. Rž, pšenica in druge žitarice so postale v teku par dni zrele. — Pa tudi zidamo pridno. Hainz si je postavil ob glavni cesti onstran prejšnjega doma vili podobno hišo. Ima dvoje nadstropij. Ljudje pravijo, da je moral poseči globoko v žep. Par korakov odtod si je postavil lično hišico Anzel. Na vasi sami si je pozidal Miklin lepo hišico. Kar tri številke zaenkrat je za tako malo vasico vsekakor velpomembno. Tako rastejo Gonovece in morda bodo postale nekaj sredina cvetočega prometa. Napravila se je letos tudi cesta, ki veže Bistrico s kolodvorom, mimo pa pelje cesta Šmihel—Pliberk.

Dvor pri Šmihelu. (Žegnanje.) Nekaj lepega in romantičnega je žegnanje na deželi. Kmetiško ljudstvo se nobenega praznika ne veseli bolj od žegnanja in zato ni čuda, da se opravlja z vso slovesnostjo. Majhna in nezatna je naša vas in vendar še ni bilo nobenega žegnanja doslej tako lepega kot letos. Fantje se vselej pri možnarjih dobro postavijo, da se sliši daleč po Podjuni. Dekleta napletejo obilo vencev, da dobi cela vas ob času žegnanja drugo lice. Letos je prvič v zgodovini naše vasi svirala pri pranganju godba požarne brambe v Šmihelu, kar je dalo žegnanju nadvse slovesno obilje. Posebno nas je presenetilo, ko smo tudi prvič pri zadnjem evangeliju slišali berilo v slovenskem jeziku. Upamo, da to ni bilo zadnjič! Po slovesni sv. maši, pri kateri so se pevci pod „Tičejevim“ vodstvom dobro postavili, smo imeli priložnost videti „Grofa Zeppelina“, ki je plul ravno nad nami. Minul je lep praznik in zadovoljstvo vseh. Godbi bodi izrečena najlepša hvala, kakor tudi pevcem. -a-

Št. Janž v Rožu. (Smrt.) Dne 15. t. m. smo spremili k zadnjemu počitku Antona Resmana, p. d. „Fabrikanta“ v Št. Janžu. 11 mesecev mu je bilo usojeno, da je moral trpeti na mučni bolezen, pa vendar je mirno prenašal trpljenje in dolgo bolezen. Bil je priljubljen mož, kar je pokazal lep pogreb. Iz cele okolice so prišli prijatelji in znanci, ki so mu izkazali zadnjo čast. Bil je spoštovan in zaveden Slovenec. Že iz svojih mladih dni je bil naročnik „Mira“ in Mohorjevih knjig. Bog mu daj večni pokoj! Ostalim pa izražamo naše sožalje!

PROMESE

na

gradbene srečke (Baulose) izdaje 1926

Žebiranje 15. avgusta. Cena S 6.—

Glavni dobiček S 150.000

J. PROKOPP

BADEN, N.-Oe., Hauptplatz Nr. 17.

Drobne koroške novice. Dne 11. t. m. so zabeležili na Koroškem 5507 podpiranih brezposelnih. Število je v omenjenem tednu padlo za 215 oseb. — Sodnijsko poravnavo je napovedal pek Jurij Kusolič v Logu pri Vrbi. — Lipa ob jezeru je dobila javno telefonsko govorilnico. — Pri kopanju jarkov za vodovod na Ljubljanski cesti v Celovcu se je posula zemlja na delavca Murko in ga usmrtila. Jarek na tem mestu ni bil podpet. — Pri Črnem gradu so se igrali otroci na paši. Našli so kristavec, ki vsebuje arzenik in jedli zrna. Popadla jih je mrzlica in hude bolečine. Zdravnik ni mogel več pomagati. Po dvanajstih urah sta 2 fanta umrli, ko sta kot zmešana vpila in vdarjala okrog sebe od samih bolečin. — Nekdo je vlomil v trgovino Klade v Vrbi in odnesel stvari v vrednosti 424 S. Tu se je kolikortoliko izplačalo. — Celovški peki so povišali cene žemlj od 6 na 7 g, ker se je zvišala carina za žito in moko. Celovško prebivalstvo s tem ukrepom čisto nič ni zadovoljno, ker gre to povišanje edino v žepe pekov. V letih 1926 do

1928 je stalo 100 kg pšenične moke 60 do 80 S, zemlje pa 6 g, leta 1929 in 1930 do srede leta 1931 so plačali peki za 100 kg moke 42 do 60 S, toda zemlje niso postale cenejše, in sedaj, ko stane moka zopet 60 S, so naenkrat zemlje dražje. Kruh so podražili že prej in poleg tega so hlebi lažji. — V župnišče v Čajncih pri Celovcu so v noči od 9. na 10. t. m. vdrli trije tatovi ter odnesli župniku denarja v vrednosti 300 S. Župnika so tatovi najprej zbudili ter mu pravili, da se je neka posestnica v sosedni vasi ponesrečila in leži v zadnjih zdihljajih. Ko je župnik odšel v cerkev, so tatovi izginili, ko pa se je vrnil nazaj v župnišče, so tatovi že opravili svoje delo. Na vasi seveda nihče ni vedel za kako bolno osebo. — Celovec je bil dne 17. t. m. zvečer eno uro brez luči. Kratki stik je pokvaril glavni vod.

DRUŠTVENI VESTNIK

Kako umira narod.

Li more narod, ta skrivnostni iz tisoč in še tisoč poedinih bitij sestajajoči organizem izumreti? In li umira narod kot človek? Kdaj postane narod star in kdaj ga muči bolezen? Na ta vprašanja nam daje zgodovina odgovor s svojimi stoterimi slučajji. Saj pripoveduje zgodovina o starih Egipčanih, Asircih, Babiloncih, Perzij, Feničanih, Grkih, Rimljanih itd., da so bili vsi ti mogočni in bogati narodi ter da so imeli visoko kulturo, katero današnji svet spoznava šele danes. Ni danes od njih drugih sledi kot stare izkopine, ki hranijo ostanke njihovega orodja za delo in življenje in grobove z okostji izumrlega ljudstva. Kot da bi jih bila zemlja zagrnila vse v en sam velik grob. Tudi na naši zemlji je živel še pred prihodom Rimljanov in Slovanov v naše kraje tak narod: narod Kelto. Za njim je ni druge sledi razun par imen naših gorovij in naših rek. Pravijo zgodovinarji, da sta ohranili njihova imena le še Drava in Ture. Zgodovina še pripomni, da je nato v naše kraje prispelo rimljsko ljudstvo in si narod ter zemljo podjarmilo. Baš ta rimljski narod pa nam govori jasno besedo, zakaj in kako umirajo celi narodi. Sicer je vsepovsod pri vseh narodih eden in isti vzrok smrti, a najjasnejši pa je pri rimljskemu ljudstvu, ker je to ljudstvo doživelo tudi tako veličino in moč kot nobeno drugo. Rimljska zgodovina je današnjim narodom sveta opomin in svarilo. Svarilo tudi slovenskemu narodu!

V prvi dobi so bili Rimljani delaven narod, ki je bil vaje trdega življenja. Rastel je iz dela in se širil. Čim večji pa je postajala njegova moč, tembolj je rastlo bogastvo. Z bogastvom pa se je pričelo polagoma udomačevati življenje polno zabave in mehkužja. Že za časa Kristusovega rojstva in še bolj v poznejših stoletjih narod ni znal več delati. Na deželi so rastla veleposestva, ker je začel kmet prodajati in se izseljevati v mesta. Služila so kot revirji ali pašniki ali pa so jih obdelovali — črni sužnji. Bogatini v mestih so uživali svoje bogastvo, reveže se hranili bogatini in država z brezplačnim kruhom in — cirkusi. Ker je narod pozabil delati, je izgubil svojo notranjo moč in svojo odporno silo. Telesno slaboten in izčrpan je podlegel boleznim in razvadam.

Staro rimljsko ljudstvo je bilo visoko нравno in značajno. Z bogastvom in vednim grabljenjem nove zemlje pa je začela stara zapoved stroge poštenosti in pravega značaja izgubljati svojo veljavo. Narod ni več spoštoval družine in družinskega življenja; zato je padel njen ugled; zakonska zvestoba je začela hirati, skrb za mladi rod je ginevala. Še je rastel na zunaj sijaj rimljske slave, narodovo telo pa je pričelo v svoji notranjosti gniti in razpadati. Sila, ki je prej prenavljala ljudstvo v vsakem novem rodu, je pešala, narod se je številčno krčil in manjšal. Nenravni, bolni in izživetni rod je pričel razpadati v vseh svojih delih.

Veselje do dela in zavest dolžnosti do sebe in vsega ljudstva je izginjala vedno bolj; s tem se je družilo brezbrizje v verskih stvareh. V tem rodu ni bilo več stare trdne vere, daritve in molitve so mu postajale prazne in le še kratkočasje. Prvi je postal bolan rod v mestih in iz mesta se je širila bolezen kot črna kuga med preprosto ljudstvo.

Niti stoletja ni bilo potem več treba in izginil je rimljski narod s površja zemlje, nekoč tako mogočen in zdrav, da je ustrahoval ves svet. Ljudstvo je dobesedno izumrlo, zgodovina ga je pogrnila s svojim črnim plaščem.

Li ne sliči ta zgodovina do pičice oni povesti o nekdanji trdni kmetiji, ki je umirala na isti bolezni? To pa se je vršilo pri nas!

Beljaški trg. Beli ohrovt, komad, 60, zelje 60, koleraba 10, korenje 10, pesa 60, kumare 60, solata 15, grah v stročju 60, čebula kg 60, špinača 80, redkev 50, buče 15, krompir 40 g, česen 2, paradižniki 1,40, hren 2, peteršil 1, razne gobe 1,20, namizna zabolka 2,40, namizne hruške 1,60, goveje meso 3, telečje 3,20, svinjsko 3,20, prekajeno 4, marelice 2, breskve 2,40, jagode 1,50, malinje 1, ribez 1,60 S, črešnje 80, borovnice 30, sladko mleko 44, kislo mleko s smetano 56 g, sladka smetana 4, kislja 2,40, čajno maslo 6, sirovo maslo za kuho 5,60, skutta 1,40 S, piščanci 5,50—6, kapuni 6,50 S, jajce 13 g.

Borza. D u n a j, dne 20. julija 1931. Dinar 12,57; čehoslov. krona 21,03; lira 37,14; zloty 79,44; špan. pesetas 66,80; švic. frank 138,17; franc. frank 27,93; angl. fund 34,45; dolar 709,95 šilingov za 100 komadov.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. V Gradcu bodo začeli graditi krematorij, to je hišo za sežiganje mrličev, ki se otvori prihodnje leto spomladi na svečan način. — Ker je naša žandamerija zelo zaposlena, je kanclerski urad odredil, da morajo z naprej plačati prireditelji obhodov, pohodov itd. asistenco sami. Pri prijavi bo treba odšteti pavšalni znesek 4—8 S za enega orožnika. To je zelo pametno. — Jugoslavija: Požar je popolnoma uničil Bornovo žago v Tržiču. Poleg žage je zgorelo 3000 kubičnih metrov lesa, 2 železniška vagona in lokomotiva. Škoda znaša 2—3 milijone Din. — V Jugoslaviji so izbruhnili ogromni gozdni požari. Uničenih je na tisoče hektarjev gozda. — Nemčija: V Duisburgu je umrl najtežji mož Nemčije, ki je tehtal 505 funtov. Za prevoz od kraja v kraj je moral imeti svoj lasten voz. — Nemška vlada je za tri tedne prepovedala izhajanje narodno-socialističnega lista „Völkischer Beobachter“. Narodni socialisti so napravili Nemčiji doslej že več škode, nego znašajo vse reparacije. — Berlinska policija je našla veliko zalogo skritega orožja. Med drugim je našla 1000 bajonetov, strojno puško za letala, 3 karabinke, 2000 revolverjev, več ročnih granat in ogromno množino municije. — Neki veliki kemični tvornici v Nemčiji se je posrečilo najti poseben način za izdelovanje suhega ledu iz ogljikove kisline. Dočim se navaden led stopi ob vročini v vodi, „suh“ led samo izhlapeva, ne da bi pustil za seboj kakšne mokre sledove. Tvornica razpošilja „suh“ led v zavojih po 10 kg. „Suhi“ led pa je še precej dražji od naravnega. — Pri nekem pogrebu v Vratislavi je prišlo teden dni do velikega škandala. Dediči, ki so spremlili pokojnika na pokopališče in so se vstopili okoli rakve, da bi vrgli v jamo zadnje prgišče prsti, so se, še preden je bil mrlič zasut z zemljo, med seboj sprli zaradi zapuščine. Spopad je dobil takšno obliko, da so se ljudje začeli zgražati. Pokopališka uprava je morala pozvati na pomoč poseben oddelek policije, ki je srdite nasprotnike ločila in napravila pohujšljivim prizorom konec. Dva izmed dedičev so aretirali in zaprli, vsi skupaj pa pridejo na zatožno klop. — Ostale države: V Jekaterinburgu v Rusiji je v uradu šefa generalnega štava eksplodirala bomba. Šest višjih oficirjev je bilo ubitih, 10 pa hudo ranjenih. V bližini Alabina je v zraku trčilo dvojje letal skupaj. Letala so se vnela in zgorela, 8 udeležencev poleta pa je izdihnilo pod razvalinami v strašnih mukah. — V Sofiji na Bolgarskem je pogorela slovita katoliška katedrala sv. Ludvika. Požar se je širil tako naglo, da na reševanje skoro ni bilo misliti. Cerkev je pogorela do tal, tako da ni ostalo ničesar razen štirih ožganih zidov. V cerkvi je bilo mnogo dragocenih umetnin, ki so vse uničene.

Hišni lastnik ustrelil najemnika. V Gradcu se je odigrala nenavadna drama. Najemnik Apath, ki je imel stanovanje v hiši Josefa Blumauerja, je prišel domov ob eni ponoči. Ker pa ni imel pri sebi ključa od hišnih vrat, je žvižgal ženi, naj mu ga vrže skozi okno. Blumauer, ki stanuje tudi sam v hiši, je osumil v Apathu tatu in vzel samokres ter stekel na ulico, da bi pregnal nočnega gosta. Medtem pa je Apath že dobil ključ in odprl vrata. Blumauer, ki je kratkoviden, pa je menil, da je prišel pravi trenutek in je ustrelil proti njemu. Malo je manjkalo, da ni na enak način ubil tudi Apathove žene, ki je bila pritekla možu na pomoč. Blumauer, ki je zaradi svojega čina popolnoma skrušen, je izjavil, da je imel Apatha za tatu, ki hoče zbežati skozi hišna vrata na prosto. Zato je streljal nanj. Pogodil ga je do smrti.

V sanjah vrgla otroka skozi okno. Listi poročajo o nenavadnem slučaju, ki se je primeril v hiši železniškega uradnika Steinmetza iz okolice Halleina. 33letna uradnikova žena Katarina je v spanju popadla svoje 15 mesecev staro dete in ga vrgla skozi okno, da je priletelo z lobanjo na dvorišni tlak in je umrlo v bolnišnici na posledicah padca. Mati se je po dogodku mirno vrnila v posteljo in zaspala. Ko se je zjutraj zbudila in so ji povedali, kaj je storila, si je hotela iz obupa prerezati vrat. Povedala je, da je ponoči sanjala, da ležijo poleg nje v postelji težki kamni, ki jih mora odstraniti. V domnevi, da prijema za kamen, je zaluzila skozi okno lastnega otroka. Proti nesrečni ženski je uvedeno sodno postopanje; kako se bo iztekla obravnava, pa se ne da povedati. Zakaj zakonodaja ne pozna olajšav za čine, ki jih je kdo izvršil v sanjskem stanju. Edinole, če bodo sodniki upoštevali zmedenost čutov, bodo morda izrekli oprostilno razsodbo.

V treh dneh

nekadilec 114
Pojasnila zastoj!
Sanitas-Depot, Halle a. S. 195 Z. (Deutschland).

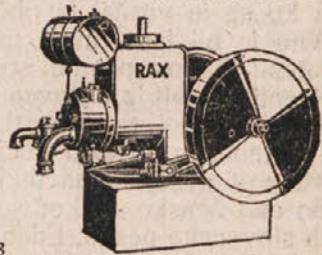
SMOLOVO ŽGANJE (pristen domač pridelek)
prodaja 118
VALENTIN KROPIVNIK, BILČOVŠ, pošta Feistritz im Rosentale

VINCENC KRENOS

izprašani podkovni in kovaški mojster za vozove, trgovanje s stroji,

LOGA VAS, POŠTA VELDEN AM WÖRTHERRSEE

Prodaja najboljših znanih bencinskih motorjev „Rax“ po originalnih tovarniških cenah. Strojovni nasveti in pojasnila zastoj.

108

Kranilnica in posojilnica pri Devici Mariji na Jezeru v Brevaljah,

Mežiška dolina, Jugoslavija

se priporoča vsem,

ki imajo trgovske zveze z Jugoslavijo, za vsakovrstne denarne transakcije.

Denar se tudi lahko varno naloži pod ugodnimi obrestmi.

Uradije se vsak delavnik. Na vprašanja se odgovarja brezplačno.

103

Inserirajte v Koroškem Slovencu!